

Handlingsplan for klima og bæredygtighed i Skanderborg Kommune

Handlingsplan for
perioden 2008-2009

Skanderborg Kommune 23. april 2009

Forord

Skanderborg Kommune ønsker at bidrage til en bæredygtig udvikling, så vores efterkommere får mindst de samme muligheder for levestandard, som vi selv har. I april 2008 vedtog Skanderborg Byråd en udviklings- og planstrategi, hvori der er 6 indsatsområder i forhold til en bæredygtig udvikling: natur, grundvand, sundhed, ressourcer, klima og trafik.

Strategien bliver hermed fulgt op af en handlingsplan, hvori der er forslag til konkrete indsatser for de 6 indsatsområder.

Processen

I forbindelse med udarbejdelsen af udviklings- og planstrategien har der været nedsat en visionsgruppe med deltagelse af foreninger, erhvervsliv, uddannelsesinstitutioner og byrådet. Visionsgruppen har debatteret udfordringer og muligheder for Skanderborg Kommune og medvirket til at udkrystallisere strategiens fokusområder. I forsommeren 2007 udsendte Visionsgruppen "Debatoplæg til planstrategi 2007", hvori Agenda 21/bæredygtig udvikling dels var gennemgående med spørgsmål til alle emner og dels et selvstændigt emne.

Debatoplægget indgik i en større borgerinddragelsesproces, hvor idérigdommen og kreativiteten var stor blandt borgerne. En stor konference i juni 2007 om Skanderborg Kommunes fremtid samlede 300 borgere til debat. De unge havde deres egen konference med deltagelse af 1.000 unge i august 2007. Skanderborg Kommunes hjemmesidebaseret debatforum: www.ideoffensiv.dk samlede over 700 ideer til udvikling af Skanderborg Kommune.

Alt dette dannede grundlag for udarbejdelse af Udviklings- og planstrategi for Skanderborg Kommune 2007 – 2030, hvori kommunens Lokal Agenda 21 Strategi indgår. Strategien bliver nu fulgt op af en handlingsplan.

I erkendelse af at meget af den kommunale dagligdag omhandler bæredygtig udvikling, er der forud for udarbejdelse af handlingsplanen gennemført en spørgeskemaundersøgelse med alle kommunens institutioner og fag- og stabschefer. Resultaterne derfra var udgangspunkt for 4 fokusgruppeinterviews med ansatte fra hhv. det tekniske område, skoler, børneinstitutioner og handicap/ældre/socialpsykiatri/sundhed. Fokus var her på dels hvad de enkelte enheder allerede gør, og dels på hvad der kan gøres fra centralt hold så barrierer fjernes eller gøres mindre. Referater af disse 4 interviews findes som særskilte notater med anbefalinger til handlingsplanen.

Handlingsplanen vil blive fulgt op af et årligt grønt regnskab for kommunen som virksomhed.

Læsevejledning

Emner og rækkefølge på de 6 indsatsområder; natur, grundvand, sundhed, ressourcer, klima og trafik, følger Udviklings- og planstrategien. De enkelte handlinger er beskrevet og samlet i skemaer under hvert indsatsområde med angivelse af, hvem der er ansvarlig for handlingen. En række af handlingerne sker allerede, mens andre er nye tiltag.

Kommunen kan i miljøsammenhæng opfattes som en myndighed, et public service organ og en virksomhed. Borgerne kan således møde kommunen som administrator af love og regler, når borger eller erhverv f.eks. vil bygge eller have en social ydelse. Men kommunen kan også have en interesse i at oplyse og påvirke borgere, virksomheder og foreninger til en ændret adfærd eller opfattelse af kommunen. Endelig er kommunen med ca. 5.500 ansatte og en omsætning på ca. 3 mia. en stor arbejdsplads, som bør gå foran med miljøinitiativer.

Indsatsområde 1 og 2: Natur og Grundvand

Ifølge Skanderborg Kommunes udviklings- og planstrategi vil Skanderborg Kommunes fantastiske naturområder få fuld opmærksomhed – også i fremtiden. Kommunens skal beskytte, genoprette og udvide kommunens naturområder, så de bliver sammenhængende og tilgængelige. Etableringen af nye områder vil blive prioriteret under hensyntagen til spredning af dyr og planter, sikring af grundvandet og rene vandløb og søer. Skanderborg Kommune ønsker fortsat at sikre forsyning af rent drikkevand til kommunens borgere. Derfor skal områder med drikkevandsinteresser og indvinding af drikkevand beskyttes mod nedsivning af miljøfremmede stoffer.

Indsatser	Ansvarlig
Udarbejdelse af vandhandleplaner for Skanderborg Kommunes vandområder for at opnå god økologisk kvalitet i vandløb og søer og god drikkevandskvalitet ved beskyttelse af grundvandet (Miljømålsloven).	Natur og Miljø inden udgangen af 2010 – iværksættelse inden 2012 – målopfyldelse inden 2015
Naturkortlægning af forskellige lokaliteter i Skanderborg Kommune - kortlægningen anvendes til prioritering af naturforvaltningen, f.eks. naturgenopretning, naturpleje og forvaltning af forskellige tilskudsordninger - og i den almindelige sagsbehandling.	Natur og Miljø, i kommuneplanen
Via Grønt Råd sikre dialog mellem naturinteresser og samarbejde om naturprojekter.	Natur og Miljø, Grønt Råd er etableret med ca. 4 årlige møder
Udarbejdelse af naturhandleplaner for Skanderborg Kommune (Miljømålsloven).	Natur og Miljø inden udgangen af 2010
Skovrejsning ved Anebjerg.	Plan og Erhverv
Genslyngning af dele af Lyngbygårds Å.	Natur og Miljø – er afsluttet
Oprensning af Sorte Sø.	Vand og Kloak
Ravn Sø, reduktion af fosfor.	Natur og Miljø
Blå Flag strande.	Natur og Miljø
Guidede natur- og kulturture.	Plan og Erhverv i samarbejde med Natur og Miljø og Kultur og Fritid
Plejepolitik for kommunale grønne arealer	Vej og Park

Uddybende links:

Lyngbygårds Å:

http://www.skovognatur.dk/Lokalt/Soehoejlandet/Naturprojekter/Lyngbygaard_aa/

Anebjerg:

<http://www.skanderborg.dk/Default.aspx?ID=9536>

Guidede natur- og kulturture:

<http://www.naturkulture.dk>

Oprensning af Sorte Sø:

<http://www.skanderborg.dk/Default.aspx?ID=343&M=News&PID=1722&NewsID=585>

Blå Flag:

<http://www.skanderborg.dk/Default.aspx?ID=1049>

Indsatsområde 3: Sundhed

Ifølge Skanderborg Kommunes udviklings- og planstrategi ønsker kommunen at "øge antallet af leveår med god livskvalitet hos alle borgere ved at bekæmpe social ulighed i borgernes sundhed og skabe et bæredygtigt miljø som en naturlig ramme for borgernes dagligdag". Og: "De grønne områder skal bruges i en aktiv sundhedspolitik. Borgere med handicap skal have muligheder og rettigheder til det gode liv på lige fod med andre. Mulighederne for bevægelse og oplevelser i kommunens enestående natur- og kulturhistoriske områder skal udvikles..."

Indsatser	Ansvarlig
Opstilling af krav til det ernæringsmæssige indhold i den kost, der tilbydes Skanderborg Kommunes medarbejdere.	Sundhedsteamet
Opstilling af krav til det ernæringsmæssige indhold af den kost børn og unge tilbydes i de kommunale institutioner.	Sundhedsteamet
Kortlægning og synliggørelse af cykel-, motions- og rekreative stier.	Vej og Park i samarbejde med GIS-afdelingen
Mulighed for bevægelse og tilgængelighed for handicappede er et fokusområde i kommuneplanlægningen for især byområder og ferie og fritid	Plan og Erhverv
Opfyldelse af en lang række service- og kvalitetsmål på sundhedsområdet	Kontraktholdere

Læs mere her:

Skanderborg Kommunes sundhedspolitik: <http://www.skanderborg.dk/Default.aspx?ID=7884>

Indsatsområde 4: Forbrug med omtanke

Ifølge Skanderborg Kommunes udviklings- og planstrategi vil Skanderborg Kommune forbruge med omtanke. Verdens ressourcer er under stort pres fra menneskene. Skanderborg Kommune vil tilstræbe mindre miljøbelastning forårsaget ved indkøb og søge at øge genbrug og genanvendelse.

Indsatser	Ansvarlig
Grøn Butik	Energitjenesten med støtte fra Plan og Erhverv
Årligt Grønt Regnskab for kommunale institutioner	Plan & Erhverv i samarbejde med institutionerne
Udarbejdelse af ny affaldsplan	Natur & Miljø i samarbejde med Renosyd

Indsatser, nye	Ansvarlig
Analyse af affaldsmængder, eksisterende affaldsordninger m.m. med henblik på udbud af indhentning af sorteret affald fra kommunale institutioner.	Plan og Erhverv i samarbejde med Indkøbsafdelingen
Indkøbsaftaler inkluderer miljømærkede produkter og økologiske produkter, når det er muligt.	Indkøbsafdelingen i samarbejde med Plan & Erhverv
Oplysning til lokale indkøbere om miljø- og energimærkede produkter på intern hjemmeside til indkøbere.	Plan og Erhverv
Reduktion af papirforbrug	IT-afdelingen

Sortering af affald

Mange institutioner og skoler angiver i spørgeskemaet forud for denne handlingsplan, at de sorterer affaldet "lidt" eller "en del", men angiver samtidig at have stor interesse for at gøre det. I de efterfølgende interviews efterlyste flere en indsamlingsordning for sorteret affald. Skoler og institutioner betragtes lovgivningsmæssig som erhverv og er derfor ikke omfattet af borgernes indsamling af papir. Derfor skal de selv gøre en indsats for indsamling af papir. Det får mange ikke gjort.

En fællesaftale om indhentning af affald i de kommunale institutioner giver mulighed for økonomisk bedre aftaler. Dertil er det nødvendigt at kende affaldsmængder og eksisterende affaldsordninger. Derfor er en analyse af affaldsmængder, eksisterende affaldsordninger m.m. med henblik på udbud af indhentning af sorteret affald fra kommunale institutioner en del af handlingsplanen. Ønsket er at sortere affald til genbrug som minimum i fraktionerne: papir, pap, glas og elektronik.

Grønne indkøb

Miljømærker er indført, fordi det er vanskeligt at vurdere et produkts miljøbelastning ud fra varedeklARATIONER. Miljømærkerne "svanen" (nordisk), "blomsten" (EU-mærke), "bra miljøvalg" (svensk) og "der blauer engel" (tysk) er mærker, som kun de 1/3 mindst miljøbelastende produkter indenfor hver varegruppe kan få. For at opnå et af disse fire miljømærker skal produktet opfylde en række krav, som er baseret på vugge-til-grav-vurderinger. Det betyder, at påvirkning af miljøet, fra produktet fremstilles, til det er brugt og bliver til affald, er undersøgt og vurderet.

Kravene bliver løbende fornyet og strammet op, hvorved producenterne hele tiden motiveres til at fremstille mindre miljøbelastende produkter. Miljømærkerne er frivillige og producenten betaler et gebyr for retten til at få og bruge mærkerne. De fire miljømærker findes på en lang række produkter og serviceydelser, men ikke på fødevarer.

Med miljømærkede varer har man en garanti for:

- At produktet er blandt de mindst miljøbelastende af sin slags
- At kvalitet og funktion er mindst lige så god som for andre produkter
- At der er taget hensyn til sundheden, f.eks. at varen ikke indeholder sundhedsskadelige stoffer.

Produkter med et af disse fire mærker er typisk ikke dyrere end andre produkter indenfor samme varegruppe. Det er ikke tilladt at kræve miljømærker ved indgåelse af indkøbsaftaler, men man kan godt kræve, at produkterne opfylder kravene til miljømærkerne. Dette krav vægter højt ved indgåelse af nye indkøbsaftaler.

Økologisk betyder, at der ikke anvendes bekæmpelsesmidler (nogle få er dog undtaget, f.eks. svovl), kunstgødning, vækstfremmer, benmel, bestråling og gensplejsede organismer. I stedet bruges godt landmandsskab med skift af afgrøder og gødning fra økologiske dyr. I krav til økologisk opdræt af dyr er bl.a. krav om mere plads, ret til at kunne komme ud, når klimaet er til det, ret til grovfoder og kortere transporttid til slagtning.

Mange institutioner køber en del økologiske produkter, mens andre kunne tænke sig at gøre det, men fravælger det pga. prisen. Centrale indkøbsaftaler, som inkluderer økologiske produkter, vil formentlig kunne give bedre priser på økologiske varer, og dermed større tilskyndelse for indkøbere til at vælge økologiske produkter. Hvis der indgås centrale indkøbsaftaler, som omfatter fødevarer, vil økologiske produkter være en del af sortimentet.

Indkøbsaftaler omfatter typisk et større varesortiment med meget forskellige miljøbelastninger. Da de decentrale indkøbere selv vælger varer blandt mulighederne i indkøbsaftalerne, er det relevant med oplysning til dem om miljø-, energi- og økologimærker, så de kan vælge efter det. Derfor indgår oplysning til lokale indkøbere om miljø-, økologi- og energimærkede produkter på intern hjemmeside til indkøbere som en del af handlingsplanen.

Grønt Regnskab

Mange virksomheder laver grønt regnskab, som sætter tal på virksomhedens miljøbelastning. Det vil virksomheden Skanderborg Kommune også gøre. Regnskabet vil fokusere på el, vand, varme, affaldssortering, miljømærker, økologi, cykelstier og sundhed.

Grøn Butik

Sammen med Energitjenesten og Detailforeningen har Skanderborg Kommune indgået en aftale om at tilbyde butikker i kommunen at blive Grøn Butik og markedsføre sig på det. For at blive Grøn Butik skal butikken gennemgås for energiforbrug, kemikalieforbrug og affaldshåndtering af Energitjenesten. Butiksejeren lover så at forbedre 3 ting indenfor et år. De tre ting vælger ejeren selv. Butikken vil så blive besøgt igen efter et år, hvor 3 nye ting til udførelse det næste år aftales for at beholde mærket "Grøn Butik".

Ny affaldsplan

Kommunen skal hvert fjerde år udarbejde en plan for bortskaffelse af affald fra private og erhverv. Planen skal blandt andet beskrive hvilke mål kommunen har, når det gælder affald og genanvendelse, samt hvordan vi opnår målene. En ny affaldsplan skal ligge klar inden 1. januar 2010. Vi vil arbejde for at øge genanvendelsen og minimere mængderne til deponi. Planen skal belyse mulighederne for at opnå dette mål ved forbedringer og udvikling af nye ordninger og måder at behandle affaldet på.

Minimering af forbrug

Verdens ressourcer er begrænsede. Vores forbrug medfører som regel affald, som har en lavere brugsværdi end produktet selv – også selvom affaldet genanvendes. Verdens råstoffer spredes via affaldet og bliver sværere tilgængelige for fremtidige generationer. Skanderborg Kommune vil søge at minimere affaldsmængden, dels ved affaldssortering til genbrug/-anvendelse, men også ved minimering af forbruget. Det gøres dels ved krav i indkøbsaftaler til et minimum af emballage, dels ved almindelig omtanke og accept af genbrug af materialer. Denne handlingsplan for 2008-09 indeholder ikke særskilte handlinger til forøgelse af genbrug i den kommunale virksomhed, men en opfordring til opmærksomhed på muligheder for genbrug frem for nyanskaffelser og minimering af affald ikke bare af økonomiske hensyn, men også af hensyn til miljøet.

En konkret indsats og signalværdi er en opfordring og accept af, at papirer fra Skanderborg Kommune er trykt på begge sider af hensyn til ressourceforbruget.

Indsatsområde 5: Klima

Ifølge Skanderborg Kommunes udviklings- og planstrategi vil Skanderborg Kommune arbejde for en minimering af udledning af drivhusgasser. Dvs. minimere forbruget af fossile brændstoffer, som kul, olie og gas og øge andelen af vedvarende energi.

EU har en ambition om mellem 60 - 80 % reduktion af de samlede europæiske udledninger af drivhusgas i 2050. Regeringen har ligeledes et mål om at Danmark skal frigøres fra afhængighed af fossile brændsler, i år 2011 skal vedvarende energi udgøre 20 % af bruttoenergiforbruget.

En række kommuner og byer har lovet at være CO₂-neutrale indenfor en årrække. Det gælder bl.a. Århus Kommune, Frederikshavn, Sønderborg, Samsø (øen er allerede netto-eksportør af vedvarende energi), Svendborg Kommune, Nord- og Syddjurs Kommuner.

KL og transport- og energiministeren indgik i oktober 2007 en aftale om energibesparelser i kommuner, som omfatter alle former for forbrug af el og varme knyttet til kommunale institutioner. Aftalen har indsatser på adfærd, indkøb og bygninger.

Se hele aftalen her: http://www.elsparefonden.dk/publikationer/andre-publikationer/aftale-mellem-kl-og-transport-og-energiministeren-om-realisering-af-energibesparelser-i-kommuner/at_download/File

Samtidig med en indsats for at modvirke klimaforandringer er det nødvendigt at være opmærksom på resultaterne af klimaforandringer og tilpasse os dem.

Indsatser	Ansvarlig
Gennemgang af alle kommunale bygninger for mulige energibesparelser ved fysiske indretninger.	Bygningsansvarlige
Opfølgning på Kurveknækeraftale med Elsparefonden, 1% reduktion af el-forbruget om året indtil år 2011.	Byggesagsafdelingen og Plan og Erhverv
Tilpasning til klimaændringer	Vand og Kloak, Vej og Park
Boliger i nye lokalplaner for områder, der ikke er kollektivt varmforsynet eller ikke skal kollektivt varmforsynes på kort eller lang sigt, opføres som lavenergiebyggerier i henhold til gældende bygningsreglements definition heraf.	Planlægningsafdelingen

Indsatser, nye	Ansvarlig
Energibesparende foranstaltninger og omlægning til vedvarende energi i kommunale bygninger gennemføres og finansieres ved optagelse af lån.	Økonomiafdelingen
Lånepulje til energibesparende indretninger og vedvarende energi i kommunale bygninger; også ved nybyggeri.	Økonomiafdelingen
Udarbejde konkrete krav til al kommunalt bygger, så økonomisk drift og vedligehold på lang sigt sikres, - herunder energieffektivitet og brug af vedvarende energikilder så udledningen af CO ₂ minimeres. Kravene skal omfatte energi, vand, drift, vedligehold og sundhed.	Byggesagsafdelingen i samarbejde med Plan og Erhverv
Ved kommunale indkøb vælges energieffektive produkter. Oplysninger til lokale indkøbere om valg af energieffektive produkter på intern hjemmeside til indkøbere.	Indkøbsafdelingen i samarbejde med Plan og Erhverv
Energiregnskab for hele kommunen foreligger oktober 2008.	Plan & Erhverv
Hotmapping af kommunens 4 største byer	Plan og Erhverv
Politik om kun at anvende kommunale biler med lavt brændselsforbrug, og el-biler, når de bliver tilgængelige.	Indkøbssteamet
Mindst lavenergi klasse 2 i alle nye boligområder	Planlægningsafdelingen

Vindmølleplan	Planlægningsafdelingen i samarbejde med Plan og Erhverv
Varmeplan	Planlægningsafdelingen i samarbejde med Plan og Erhverv

Energibesparende foranstaltninger og omlægning til vedvarende energi i kommunale bygninger gennemføres og finansieres ved optagelse af lån

Alle kommunale bygninger vil blive gennemgået inden udgangen af 2009 for mulige energibesparelser ved fysiske indretninger i klimaskærmen eller belysningen. Energibesparelser, som kan tjenes hjem på mindre end 5 år, skal udføres indenfor 5 år ifølge en aftale indgået mellem KL og transport- og energiministeren i oktober 2007. Nogle af investeringerne vil sandsynligvis være så store, at institutionerne ikke kan løfte dem selv, selvom de vil kunne tjene på dem over et længere forløb. Størrelsen af de nødvendige investeringer kendes endnu ikke.

Omlægning til vedvarende energi har ofte en lidt længere tilbagebetalingstid, f.eks. 10-20 år, men hvor investeringen stadig kan betale sig, og hvor kommunens udledning af klimagassen CO₂ vil gå ned pga. investeringen. Vedvarende energi er især solvarme, solenergi, jordvarme og vindenergi.

Skanderborg Kommune har afsat en mindre pulje til denne type investeringer på 250.000,- kr. Dertil kommer accept af, at kommunen benytter sig af muligheden for at optage lån til ovenstående. Lånene betales tilbage i takt med besparelserne.

Kurveknækkeraftale

Skanderborg Kommune har tegnet en såkaldt kurveknækkeraftale med Elsparefonden. Ifølge aftalen skal alle funktioner og institutioner i Skanderborg Kommune bidrage med en reduktion af el-forbruget svarende til 1% pr. år i en 4-årig periode. Der skal således pr. 30. juni 2012 være opnået en reduktion svarende til ca. 300 MWh for Skanderborg Kommunes virksomhed (med forbehold for, om de opgjorte basistal for el-forbruget i 2006 er korrekte).

Med aftalen følger hjælp fra Elsparefonden til medarbejderkampagner og vejledning og brug af diverse værktøj/produkter. Skanderborg Kommune skal til gengæld have de store el-forbrugere på Elsparefondens on-line-program, være åben omkring metoder til besparelser, have fokus på energiforbrug ved bygningsgennemgang, gennemføre adfærdskampagner, øge fokus på indkøb, der er omfattet af Elsparefondens indkøbsvejledning og arbejde på at lave en pulje, der afsætter midler til energibesparelser generelt.

De kommunale institutioner, skoler mv. får tildelt en pose penge, som de selv forvalter. Størrelsen af beløbet afhænger primært af antal elever/beboere/børn og areal. Det vil sige, at sparer de penge på at sætte ind overfor energiforbruget, så kan de selv anvende de frigivne midler til andre ting. Dermed er der et økonomisk incitament til at lave energimæssige besparende adfærd og indretninger.

Der vil blive gennemført en kampagne rettet mod institutioner og borgere med henblik på at nedbringe energiforbruget.

Institutionerne kan have brug for hjælp til at finde energibesparelser som følge af adfærdændringer, indstilling/valg af indvendige installationer som køleskabe, fryser, it-udstyr m.m. Disse forhold er ikke inkluderet i den store gennemgang af kommunale bygninger for mulige energibesparelser. I samme omgang kan institutionen vejledes i affaldshåndtering og kemikalieforbrug/rengøring. Institutionerne vil blive tilbudt en sådan gennemgang.

Energirigtige indkøb

Ifølge en aftale mellem KL og transport- og energiministeren i oktober 2007 skal kommunale institutioner købe energieffektive produkter, medmindre det kan begrundes, at sådanne produkter ikke lever op til væsentlige krav med hensyn til funktion, kvalitet, miljø og omkostningseffektivitet. Aftalen har en nærmere angivelse af, hvilke produkter, der kan anses for energieffektive.

Skanderborg Kommunes centrale indkøbsafdeling har – og vil fortsat have - miljø og energieffektivitet med som vigtige parameter ved indgåelse af indkøbsaftaler. Ofte har de decentrale indkøbere flere muligheder indenfor samme indkøbsaftale. De kan have brug for vejledning i valg af miljørigtige og energieffektive produkter. Dette vil ske via indkøbernes interne hjemmeside.

Energiregnskab og handlingsplan for hele kommunen

I samarbejde med Vækstforum under Region Midtjylland er Skanderborg Kommune ved at få udarbejdet et energiregnskab for hele kommunen (inklusive borgere og virksomheder). Regnskabet vil blive fulgt op af en handlingsplan for nedbringelse af udledningen af klimagassen CO₂. Begge dele vil ske i løbet af efteråret 2008. Regnskabet foreligger nu og vil blive fulgt op af en vindmølleplan og en varmeplan.

Tilpasning til klimaændringer

Klimaændringerne betyder mere regn, flere storme, mere varme. Disse kan igen betyde højere vandstand, oversvømmelser, flere skadedyr og sygdomme. Endnu kender vi ikke de præcise konsekvenser, men vi kan søge at tage højde for dem, ved de valg vi tager i dag.

En spildevandsplan er under udarbejdelse, herunder overvejelser mht. håndtering af vand ved store regnhændelser, så sandsynligheden for overløb af kloakvand til huse, søer og åer minimeres.

Forsinkelsesbassiner for overfladeafvanding dimensioneres efter Spildevandskomiteens nyeste dimensioneringskriterier, idet der tages højde for fremtidige ændringer i regnhændelser.

Vindmølleplan

Skanderborg Kommune har pt. 22 møller, hvoraf nogle er af ældre dato. Møllerne har en levetid på ca. 20 år. Hvis ikke vi får lavet en vindmølleplan, vil møllerne gradvist forsvinde uden mulighed for opsætning af nye.

Skanderborg Kommunes energiregnskab viste, at strøm står for ca. 1/3 af kommunens samlede udledning af CO₂. Hvis det tal skal blive bedre, skal der produceres mere CO₂-neutral strøm i kommunen, f.eks. i form af vindmøllestrøm.

Placering af vindmøller sker bl.a. ud fra hensyn til vindhastigheder, afstand til boliger og landskabet. Det sidste kræver en landskabsanalyse, som vil blive gennemført i planperioden.

Varmeplan

Kilden til varme i vores boligområder har stor betydning for udledning af CO₂, hvilket ikke er tænkt ind i de eksisterende varmeplaner. Naturgas og oliefyr tegner sig for ca. 16 % af kommunens CO₂-udledning. Samtidig viser en undersøgelse fra Århus Universitet, at Skanderborg Kommune har et uudnyttet potentiale for biomasse, som f.eks. kan udnyttes til biogas, som i et kraft-varmeværk vil kunne erstatte en del af anvendelsen af gas og olie og el. Udarbejdelse af en ny varmeplan, hvorstrømproduktion så vidt muligt også tænkes ind, vil være et vigtigt bidrag til minimering af CO₂-udledningen og bedst mulig samfundsøkonomi. Varmeplaner anvendes ved planlægning af varmeforsyning til (nye) boliger.

Indsatsområde 6: Trafik

Trafikbelastningen af vejnettet stiger voldsomt. Det er et problem for fremkommeligheden, trafiksikkerheden, sundheden og verdens klima. Derfor vil Skanderborg Kommune ifølge udviklings- og planstrategien bidrage til bestræbelserne på at minimere trafikmængden. Trafikken står for ca. 25 % af Skanderborg Kommunes udledning af klimagassen CO₂, heraf står privatbilismen for hovedparten, nemlig ca. 20%.

Indsatser	Ansvarlig
Byplanlægning	Planlægningsafdelingen og Plan og Erhverv
Trafikplan	Vej og Park
Letbane i Århus området	Teknik og Miljø
Kollektiv trafik	Teknik og miljø, sekretariatet

Byplanlægning

Vores benyttelse af den kollektive trafik samt cyklen som transportmiddel, som alternativ til bilen er bl.a. afhængig af den indbyrdes placering af bolig uddannelsesinstitutioner, arbejdsplads og fritidstilbud, samt hvilke faciliteter og muligheder der tilbydes mht. transporten. Det er derfor af afgørende betydning for vores transportvalg, at vi har et velfungerende kollektivt transportsystem og gode og sikre stiforbindelser. Det er ligeledes vigtigt at der i planlægningen af nye bolig- og erhvervsområder indtænkes gode sammenhænge ind i infrastrukturen imellem disse nye områder og det eksisterende vej og stinet.

Kommunen vil således i sin planlægning indgå de strategiske overvejelser om den nødvendige udbygning af infrastrukturen. Ved udlæg af nye boligområder skal gode og sikre løsninger for cyklister og gående tænkes ind. Boliger skal så vidt muligt placeres i nærheden af kollektiv trafik – især togstationer. Det samme gælder erhverv med mange medarbejdere. Erhverv med tung trafik skal derimod placeres ved motorveje, så tung trafik undgås i bysamfund. Fordele for cykel og gang frem for bilen bør tænkes ind; f.eks. placering af stier i forhold til veje, og p-pladser med afstand til bolig, erhverv, fritid og institution.

Trafikplan

Der vil i sammenhæng med kommuneplanarbejdet blive arbejdet med infrastrukturforholdene som skal afklares både i forbindelse med den fortsatte bolig- og erhvervsudbygningsplan, men også i forhold til de nuværende udfordringer på trafiksikkerhedsområdet og mht. fremkommeligheden. Trafikplanen forventes desuden at indeholde forslag til nye rekreative stier og parkeringsforhold m.m. Trafikplanen vil som nævnt ovenfor også blive udarbejdet med ønsket om at opklassificere brugen af tilbudene for anvendelsen af den kollektive trafik og brugen af cyklen som transportmiddel med henblik på en reduktion af privatbilismen, specielt på de korte ture.

Her kan man skele til Odense, som har rigtig gode erfaringer med prioritering af cyklen. De har opnået at: cykeltrafikken er steget med 20 %, hver 4. tur i Odense er på cykel, 35 millioner nye cykelture over 4 år, 25.000 ekstra cykelture hver dag, godt halvdelen af de nye cyklister kommer fra en bil, cykelulykkerne er faldet med 20 %, i Odense er vundet 2131 leveår, hver mandlig borger lever 5 måneder længere, dødeligheden er faldet med 20 % for de 15-49 årige, 33 mio. kr. er sparet på sundhedsområdet, sundhedsbesparelserne overstiger investeringen ca. 2 gange.

Kollektiv trafik

Hvis kollektiv trafik skal være et reelt alternativ til privatbilismen, skal det være effektivt og komfortabelt. En konsulentrapport er på vej, som vil afdække mulighederne. De efterfølgende handlinger vil blive drøftet i den forbindelse.

I 2007 aftalte Region Midtjylland, Midttrafik, Odder, Skanderborg, Favrskov, Randers, Norddjurs, Syddjurs og Århus Kommune at forene kræfterne om et samlet østjysk letbanesystem, et samarbejde, som Silkeborg Kommune forventes at tilslutte sig. Som følge af samarbejdet har Midttrafik oprettet et Letbanesekretariat. Letbanesekretariatet har bl.a. til formål at samle kræfterne om at gennemføre visionen om en letbane i Østjylland og styrke de østjyske udviklingsmuligheder ved at give den kollektive trafik et kvalitetsløft, der medfører flere passagerer. Forbedringen skal også mindske trafikproblemerne på vejnettet og skabe miljøforbedringer.

Evaluering

Grønt Regnskab og ny handlingsplan

Handlingsplanen vil blive fulgt op af årlig status inklusive et grønt regnskab. Samtidig fremlægges forslag til en ny handlingsplan.

Organisering

Følgegruppe

Til det videre arbejde med implementering af handlingsplanen og opfølgning på det videre Agenda 21 arbejde bør nedsættes en intern Agenda 21 følgegruppe. I første omgang vil gruppen have fokus på energiforbrug og affaldshåndtering. Her kan gruppen sammensættes med deltagelse fra skole, daginstitution, døgninstitution, ældrecenter, entreprenøraftdelingen, bygningsansvarlig, Børn og Unge og Handicap. Gruppen kan suppleres med Sundhedsteam og Vej og Park (trafik), når det er relevant.

Netværk

Agenda 21 arbejdet i landets kommuner er meget forskelligt. Der er ingen fast lovgivning for hvad arbejdet skal indeholde. Derfor er erfaringer fra andre kommuner af stor værdi. Skanderborg Kommune deltager i øjeblikket i to Agenda 21 netværk: et i Region Midtjylland (mest klima) og et i Vestdanmark. Dette forventes fortsat. Skanderborg Kommune deltager tillige i et netværk af kvalitets- og miljøchefer fra erhvervsvirksomheder i kommunen.

Økonomi

Budget til realisering af følgende initiativer i handlingsplanen: 100.000,- kr.

- Opfølgning på Kurveknækkeaftale, herunder kampagner rettet mod institutioner
- Energiregnskab og handlingsplan for hele kommunen
- Netværkssamarbejder, konferencer, konsulentbistand, m.m.
- Tilskud til konceptet »Grøn Butik«

Hotmapping/varmetabskortlægning af de 4 største byer i kommunen:..... 150.000,- kr.

Lånepuljer til energibesparende indretninger og vedvarende energi på kommunale bygninger:..... 250.000,- kr.